

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum

Betreft: Ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan Vinkega

Ons kenmerk
DGETM-EO / 17121349

Uw kenmerk
137/RG/2016

Bijlage(n)
-

Ontwerp-instemmingsbesluit

1. Aanvraag

Op 13 september 2016 heeft de Minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de minister) een aanvraag ontvangen, gedateerd 23 augustus 2016, van Vermilion Energy Netherlands B.V. (hierna: Vermilion) tot instemming met het gewijzigde winningsplan Vinkega.

Het winningsplan Vinkega betreft het gelijknamige gasveld gelegen binnen het gebied van de winningsvergunningen Gorredijk Drenthe IIa en Drenthe IIIa, zoals verleend op basis van de Mijnbouwwet (hierna: MbW). Geografisch gezien ligt het gasveld Vinkega deels in de provincies Friesland en Drenthe, in de gemeenten Westerveld en Weststellingwerf en in het verzorgingsgebied van de waterschappen Wetterskip Fryslân en Drents Overijsselse Delta.

Het winningsplan Vinkega betreft een wijziging van het winningsplan voor de bestaande gaswinning en beschrijft op welke wijze Vermilion verwacht het resterende gas te winnen uit het Vinkega gasveld en hoe de eventuele risico's daarvan zoveel mogelijk worden beperkt. Daarnaast bevat het winningsplan informatie over de verwachte gasproductie van het betreffende gasveld, een overzicht van het productiesysteem, de verwachte bodemdaling en de kans op aardbevingen, en de maatregelen die volgens Vermilion daaruit voortvloeien voor de boven- en ondergrond.

Het winningsplan Vinkega betreft een samenvoeging en wijziging van twee vigerende winningsplannen voor een bestaande gaswinning. In 2010 heeft Vermilion twee winningsplannen ingediend, één voor elk gashoudend reservoir afzonderlijk. De redenen voor de wijziging zijn: samenvoegen van twee winningsplannen voor twee gashoudende reservoirs in één winningsplan, het verlengen van de winningsperiode, een (vernieuwde) seismische risicoanalyse en een actualisatie van productie- en bodemdalingsvoorspellingen.

Het Vinkega gasveld bevat twee gashoudende reservoirs, namelijk één in de Rotliegend formatie en één in de Vlieland zandsteen formatie. In het gasveld zijn de twee putten Vinkega-1 (VKG-01) en Vinkega-2 (VKG-02) geboord die beiden in contact staan met de twee gashoudende reservoirs. Het gas wordt gewonnen vanaf de Vinkega 1 productielocatie, gelegen in de gemeente Weststellingwerf. Het gasveld Vinkega is sinds 2011 in productie en heeft sinds de start tot en met 2015 ruim 1,2 miljard Normaal m³ (Nm³) gas geproduceerd en naar verwachting zal Vermillion daar volgens haar meest optimistisch schatting nog 688 miljoen Nm³ aan toevoegen. De winning zal naar verwachting tot in 2032 duren.

2. Beleid gaswinning in Nederland

In het Energierapport 2015 en de Energieagenda van december 2016 is de 'lange termijn'-visie ten aanzien van de Nederlandse brandstofmix, inclusief de transitie naar een duurzame energievoorziening, uiteengezet. Het in productie brengen van hernieuwbare energiebronnen maakt daar nadrukkelijk onderdeel van uit. Hoewel in de gebouwde omgeving stevig ingezet wordt op het geleidelijk uitfaseren van het gebruik van aardgas, speelt aardgas (als efficiënte energiedrager) komende decennia nog een essentiële rol in de Nederlandse energievoorziening. Op dit moment is de Nederlandse energievoorziening nog voor meer dan 90% afhankelijk van fossiele brandstoffen (olie, gas, steenkool), waarbij aardgas voorziet in ruwweg 40% van onze primaire energiebehoefte. Van de fossiele brandstoffen is aardgas de brandstof met de minste CO₂-uitstoot en dus het minst belastend voor het klimaat. In de transitie naar duurzaam is aardgas – voor de industrie, voor het verwarmen van een groot deel van de huizen en voor het in stand houden van een betrouwbare elektriciteitsvoorziening – de komende decennia nog steeds nodig. Wanneer aardgas veilig kan worden gewonnen is het wenselijk dit uit de Nederlandse bodem te winnen. Nederland is dan minder afhankelijk van gasimport en de schonere winning in Nederland beperkt ook de met de winning samenhangende mondiale uitstoot van CO₂.

3. Voorgeschiedenis

3.1. Wijziging Mijnbouwwet

Met het per 1 januari 2017 in werking treden van de gewijzigde Mbw is onder meer het toetsingskader van en de procedure om te komen tot een winningsplan gewijzigd.

De wijziging van de Mbw is allereerst het resultaat van de implementatie van de aanbevelingen van de Onderzoeksraad voor Veiligheid (hierna: OVV) in zijn rapport over de aardbevingsrisico's in Groningen (Kamerstukken II 2014/15, 33 529, nr. 123) van 18 februari 2015. In de kabinetsreactie van 2 april 2015 (Kamerstukken II 2014/2015, 33 529, nr. 143) is aangegeven dat het kabinet alle aanbevelingen uit dit OVV-rapport zal overnemen.

Veiligheid

Een van de belangrijkste aanbevelingen uit het OVV-rapport richt zich op de veiligheid van burgers en infrastructurele werken. Deze aanbeveling heeft geleid tot een wijziging van de Mbw. Door deze wijziging is het belang van veiligheid en risico's voor omwonenden en het voorkomen van schade aan gebouwen of

infrastructurele werken een grond om instemming geheel of gedeeltelijk te weigeren. Met het oog hierop dient in een winningsplan expliciet aandacht besteed te worden aan het belang van veiligheid en risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructuur. Dit gebeurt volgens een samen met Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) opgestelde methodiek¹: de seismische risicoanalyse (SRA). Dit betekent dat de beoordeling van de gevolgen van aardbevingen niet langer wordt beperkt tot de "seismic hazard" (seismische dreiging), maar is uitgebreid naar het daadwerkelijke seismische risico (effecten voor omwonenden).

Burgerperspectief

Een ander belangrijk punt uit het OVV-rapport betreft het betrekken van de andere overheden bij de besluitvorming over mijnbouwactiviteiten en het hebben van meer aandacht voor het burgerperspectief. Ook deze aanbeveling heeft geleid tot een wijziging van de MbW op verschillende onderdelen.

Concreet gaat het voor de instemmingsprocedure met het winningsplan om het adviesrecht van gemeenten, provincies en waterschappen. Naast de reeds bestaande wettelijke adviseurs SodM en de Technische commissie bodembescherming (hierna: Tcbb), worden op grond van de gewijzigde MbW ook de provincie, gemeenten, waterschappen en de Mijncraad in de gelegenheid gesteld om advies te geven. Ook is bij een winningsplan in principe afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) van toepassing verklaard, waardoor de mogelijkheid van het indienen van zienswijzen is ontstaan. Op deze wijze is getracht het burgerperspectief nadrukkelijk mee te nemen in de besluitvorming.

Natuur en milieu

Tijdens de parlementaire behandeling van de implementatie van het OVV-rapport in de MbW zijn naast het belang van veiligheid en risico's voor omwonenden en het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructuurle werken, ook de gevolgen voor milieu en natuur door de wijziging van de MbW toegevoegd aan het toetsingskader voor winningsplannen.

3.2. Procedure wijziging winningsplan Vinkega

Vermilion heeft op 3 juli 2015 een gewijzigd winningsplan voor het gasveld Vinkega ingediend. Voorafgaand aan de wijziging van de MbW heeft de minister bij brief van 21 april 2015 (Kamerstukken II 2014/2015, 33 529, nr. 146) aangegeven dat besluitvorming op de toentertijd ingediende (wijzigingen van) winnings- en opslagplannen op land aangehouden werd, totdat TNO een analyse had uitgevoerd over het seismische risico van alle kleine velden op land (het zogenoemde kleineveldenonderzoek, Kamerstukken II 2015/2016, 33 529, nr. 275). TNO heeft daarnaast de veiligheidsrisico's voor de omgeving in kaart gebracht.

¹ "Methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning", SodM, 1 februari 2016. Te vinden op www.rijksoverheid.nl.

Op 13 september 2016 heeft Vermilion een herziene versie van het gewijzigde winningsplan Vinkega ingediend (gedateerd 23 augustus 2016) inclusief een SRA. Dit winningsplan heeft Vermilion aangevuld met een addendum over de onzekerheid van de bodemdalingsberekeningen (gedateerd op 21 december 2016). Wanneer over het winningsplan in algemene zin wordt gesproken, wordt dit gewijzigde winningsplan en het addendum bedoeld.

In navolging van de kabinetsreactie op het OVV-rapport is verder, vooruitlopend op de inwerkingtreding van de betreffende wijziging van de Mbw, vanaf april 2015 de beleidslijn gevolgd om winningsplannen zoveel mogelijk in de geest van de wijziging van de Mbw te behandelen. Dit betekent dat het Vinkega is uitgebreid met een SRA waardoor er expliciet aandacht uitgaat in het winningsplan naar de risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructuur. Ook is conform de wijziging van de Mbw advies gevraagd op het winningsplan inclusief de aanvulling van 21 december 2016 aan de provincie, gemeenten, waterschappen en de Mijnraad. Tevens is er een informatiebijeenkomst specifiek over het winningsplan Vinkega georganiseerd voor decentrale overheden d.d. 21 juni 2017.

Op verzoek van de minister heeft Vermilion een nadere uitleg gegeven over natuur en milieu aspecten, email gedateerd 9 oktober 2017.

Met het per 1 januari 2017 in werking treden van de gewijzigde Mbw is er nu ook een wettelijke grondslag voor het in acht nemen van de aanbevelingen uit het OVV-rapport en is het toetsingskader en procedure om te komen tot een winningsplan gewijzigd. In dit besluit is het winningsplan dan ook getoetst aan het nieuwe toetsingskader.

4. Juridisch kader

4.1. Mijnbouwregelgeving

De wijziging van het winningsplan dient te worden getoetst aan de Mbw en de daarop gebaseerde regelgeving. De artikelen 34, 35 en 36 van de Mbw en de artikelen 24, 30 en 31 van het Mijnbouwbesluit (hierna: Mbb) vormen het juridisch kader waaraan de wijziging van het winningsplan wordt getoetst.

Alvorens op basis van de Mbw over te mogen gaan tot winning is, op grond van artikel 34, derde lid, van de Mbw, de instemming vereist van de minister met een winningsplan. Het gewijzigde winningsplan geeft concreet inzicht in de wijze waarop de winning wordt uitgevoerd en de effecten daarvan en dient te voldoen aan de eisen genoemd in artikel 35 van de Mbw. Artikel 24 Mbb bevat een aantal nadere regels die aan een winningsplan worden gesteld. Het winningsplan dient onder meer een beschrijving te bevatten van de verwachte hoeveelheid aanwezige delfstoffen, de hoeveelheden jaarlijks te winnen delfstoffen, de bodembeweging ten gevolge van de winning en de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging.

Ter beoordeling of met een gewijzigd winningsplan kan worden ingestemd, wordt het winningsplan getoetst aan artikel 36, eerste lid, van de Mbw. De minister kan slechts geheel of gedeeltelijk instemming weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen verbinden:

- a. indien het in het winningsplan aangeduide gebied door de minister niet geschikt wordt geacht voor de in het winningsplan vermelde activiteit om reden van het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan,
- b. in het belang van het planmatig beheer van voorkomens van delfstoffen,
- c. indien nadelige gevolgen voor het milieu ontstaan, of
- d. indien nadelige gevolgen voor de natuur worden veroorzaakt.

Artikel 36, tweede lid, van de Mbw bepaalt voorts dat de minister de instemming kan verlenen onder beperkingen of daaraan voorschriften kan verbinden, indien deze gerechtvaardigd worden door een grond als genoemd in artikel 36, eerste lid of, voor zover het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan daardoor niet op onaanvaardbare wijze wordt aangetast, door het belang van leveringszekerheid.

4.2. Voorbereidingsprocedure

Gelet op artikel 34, vierde lid, van de Mbw is dit besluit tot instemming met het gewijzigde winningsplan voorbereid met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb. Tevens is advies gevraagd aan SodM (artikel 127 van de Mbw), de Tcbb (artikel 34, vijfde lid, van de Mbw), aan alle betrokken decentrale overheden (artikel 34, vijfde lid, van de Mbw) en de Mijnraad (artikel 105, derde lid, van de Mbw).

5. Adviezen naar aanleiding van de aanvraag

Over het winningsplan Vinkega hebben de volgende adviseurs, op verzoek van de minister, advies uitgebracht:

- SodM heeft bij brief, gedateerd 9 februari 2017, advies uitgebracht (kenmerk: 17023070). Voor de beoordeling van het winningsplan Vinkega heeft SodM advies gevraagd aan TNO Advies Groep Economische Zaken (hierna: TNO) om technische berekeningen en voorspellingen in het winningsplan te beoordelen;
- de Tcbb heeft bij brief, gedateerd 25 april 2017, advies uitgebracht (kenmerk: TCBB/17063490);
- Gedeputeerde Staten van de provincie Fryslân (hierna: provincie Fryslân) heeft bij brief, gedateerd 5 juli 2017, advies uitgebracht (kenmerk: 01429917);
- Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe (hierna: provincie Drenthe) heeft bij brief, gedateerd 11 juli 2017, advies uitgebracht (kenmerk: 28/4.1/2017001338);
- het bestuur van Wetterskip Fryslân (hierna: Wetterskip Fryslân) heeft bij brief, gedateerd 4 juli 2017, advies uitgebracht (kenmerk: WFN1709413);
- het bestuur van Waterschap Drents Overijsselse Delta (hierna: waterschap Drents Overijsselse Delta) heeft bij brief, gedateerd 11 juli 2017, advies uitgebracht (kenmerk: WFN1709413);
- het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Westerveld (hierna: de gemeente Westerveld) heeft bij brief, gedateerd 1 augustus 2017, advies uitgebracht (kenmerk: 199312);

- de Mijnraad heeft bij brief, gedateerd 8 september 2017 advies uitgebracht (kenmerk: MIJR/1717142361).

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Weststellingwerf heeft per email van 5 april 2017 aangegeven dat zij gekozen heeft geen gebruik te maken van de mogelijkheid tot advies.

In aanvulling op het winningsplan hebben de overige adviseurs de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb ook ontvangen.

6. Winningsplan op hoofdlijnen, adviezen en beoordeling

Per onderwerp wordt op hoofdlijnen beschreven wat Vermilion hierover in het gewijzigde winningsplan heeft opgenomen. Daarna volgt (indien van toepassing) het advies van de adviseurs en de beoordeling, waarbij op basis van een integrale afweging beargumenteerd wordt of het advies of de aanbeveling wordt overgenomen.

6.1. Planmatig beheer

6.1.1. Winningsplan

De put VKG-01 is in 2011 in productie genomen en heeft de eerste vier maanden na de start van de productie uit het Vlieland reservoir geproduceerd. Na deze vier maanden is de put omgeschakeld naar het Rotliegend reservoir en de put heeft tot juni 2015 geproduceerd uit dit reservoir. Sinds 5 juni 2015 produceert de put uit beide reservoirs. De put VKG-02 is in 2013 in productie genomen en heeft tot mei 2015 uit het Rotliegend reservoir geproduceerd. Sinds juni 2015 produceert de put uit beide reservoirs.

Het Vinkega voorkomen zal zodanig worden geproduceerd dat de faciliteiten op de mijnbouwlocatie optimaal worden benut. Er wordt verwacht dat de winningsfactor van het Vlieland reservoir in het voorkomen rond de 92% ligt. De winningsfactor van het Rotliegend reservoir ligt naar verwachting rond de 95%.

De winning vindt plaats door middel van natuurlijke stroming door de aanwezige putdruk. Er wordt geen injectie toegepast. In de beginfase van de productie zal geen compressie op de putlocatie worden toegepast. Indien het reservoir verder uitgeput is, zou eventueel compressie op de put locatie geïnstalleerd kunnen worden.

De winning zal naar verwachting duren tot in 2032 in geval het hoge productiescenario kan worden gerealiseerd. De productie zal worden gestopt als de totale productiekosten de productie opbrengsten zullen overstijgen. Volgens de meest optimistische inschatting verwacht Vermilion een totale productie te kunnen realiseren van 1546 miljoen Nm³ uit het Rotliegend reservoir met een nog te produceren volume voor het hoge scenario van 446 miljoen Nm³ vanaf 2016. Een meest optimistische totale productie van 359 miljoen Nm³ wordt verwacht uit het Vlieland reservoir met een nog te produceren volume voor het hoge scenario van 242 Nm³ vanaf 2016.

6.1.2. Adviezen

Advies SodM

TNO is van mening dat het winningsplan doelmatig is. TNO heeft het winningsplan volgens de gebruikelijke methode beoordeeld op onder andere volledigheid en doelmatigheid. Het plan voldoet aan de wettelijke eisen en voorziet in voldoende mate in de principes van doelmatige winning. TNO ziet geen technische belemmeringen om in te stemmen met het winningsplan.

6.1.3. Beoordeling planmatig beheer

Bij planmatig gebruik en beheer dient er sprake te zijn van een efficiënte winning van de delfstof, waarbij de wijze waarop, het tempo waarmee en de hoeveelheid te winnen delfstof van belang is. De beoordeling draait vooral om de vraag of de door de mijnbouwonderneming in het winningsplan aangegeven winbaarheidsfactor reëel is, gezien de technische parameters en geologische omstandigheden van het gasveld. Daarnaast dient een andere gebruiksvorm van de ondergrond door de gaswinning niet ongewenst onmogelijk gemaakt te worden.

De minister constateert dat Vermillion circa 92% van het technisch winbare gas verwacht te produceren uit het Vlieland reservoir en 95% uit het Rotliegend, hetgeen TNO aanmerkt als doelmatig. TNO constateert dat de gaswinning uit het Vinkega gasveld doelmatig is en heeft hiervoor de nog te verwachten productie en de winbaarheidsfactor ten opzichte van de volumetrische GIIP getoetst. Dit zijn onderwerpen die ook vallen onder planmatig beheer.

Het gasveld Vinkega betreft bestaande gaswinning binnen een bestaande winningsvergunning. Een maximaal nog te verwachten productievolume van 446 Nm³ uit het Rotliegend reservoir en 242 Nm³ uit het Vlieland reservoir wordt verwacht voor het Vinkega gasveld.

Tevens zijn geen andere gebruiksvormen van de ondergrond voorzien. Gaswinning van het Vinkega gasveld past dan ook in het planmatig gebruik van de ondergrond. De minister oordeelt mede op basis van de adviezen van SodM en TNO dat de winning in overeenstemming met de principes van planmatig gebruik en beheer van de ondergrond plaatsvindt.

6.2. Bodemdaling

6.2.1. Winningsplan

Vermillion concludeert dat de bodemdaling veroorzaakt door de gaswinning uit het Vinkega gasveld, uit de Vlieland en Rotliegend reservoirs tezamen, minder dan 4 cm zal bedragen. De uiteindelijke daling blijft met 90% waarschijnlijkheid onder de 4 cm. De bandbreedte is 2 tot 3,7 cm, met een verwachte bodemdaling van 2,7 cm in het diepste punt van de bodemdalingsschik. Hierbij is de informatie van de metingen tot nu toe verwerkt en rekening gehouden met onzekerheden. Wanneer de bodemdaling ten gevolge van het uitgeproduceerde gasveld Nijensleek (productie gestopt in 2008) meegenomen wordt, is een totale bodemdaling van 4,2 cm berekend.

6.2.2. Adviezen

Advies SodM

TNO stelt vast dat Vermilion de aanvraag tot actualisatie van het winningsplan heeft uitgebreid met nadere informatie (addendum op het winningsplan, dd. 21-12-2016). De uiteindelijke maximale bodemdaling blijft volgens Vermilion met 90% waarschijnlijkheid net onder de 4 centimeter (3,7 centimeter). In het addendum wordt ook de (parameter)onzekerheid toegelicht. Vermilion geeft verder aan dat de bijdrage van omliggende velden aan de bodemdaling boven het voorkomen Vinkega verwaarloosbaar is.

TNO kan zich vinden in de berekeningen en de daaruit voortvloeiende resultaten voor de bodemdaling. Er bestaat een kleine kans dat de maximale bodemdaling boven de 4 centimeter uitkomt. In het geval dat dit overgeschreden wordt zal Vermilion een actualisatie van het winningsplan moeten indienen.

SodM vult aan dat de bodemdalingsprognose van Vermilion is gekalibreerd met GPS metingen. TNO heeft de methode gecontroleerd en acht de uitkomsten van de berekeningen van Vermilion reëel. Op basis van deze informatie vindt SodM het aannemelijk dat de bodemdaling tussen de 2 en 4 cm zal zijn.

Advies Tcbb

De Tcbb constateert dat SodM aangeeft dat TNO de methode van Vermilion heeft gecontroleerd en de uitkomsten van de berekeningen van Vermilion reëel acht. SodM vindt het aannemelijk dat de bodemdaling voor het Vinkega gasveld tussen 2 en 4 cm zal zijn en vindt het passend dat Vermilion geen extra maatregelen voorstelt.

De Tcbb kan zich vinden in de conclusies van SodM dat het aannemelijk is dat de bodemdaling voor het Vinkega gasveld

Advies waterschap Drents Overijsselse Delta

Het waterschap Drents Overijsselse Delta adviseert:

- In aanvulling op de bodemdalingsprognose voor individuele gasvelden, een regionale overzichtskaart met de cumulatieve bodemdaling ten gevolge van alle gaswinningsactiviteiten in de regio, op te laten nemen in het instemmingsbesluit voor dit winningsplan. In het geval dat er sprake is van overige bodemdaling veroorzakende mijnbouwactiviteiten in de regio, zoals zoutwinning en productiewater injectie, dienen die eveneens opgenomen te worden in de overzichtskaart.
- Een maximale bodemdaling te verbinden aan het instemmingsbesluit met een numerieke waarde en bandbreedte voor de bodemdaling in 2032 en in 2062 en de naleving hiervan ter controle voor te leggen aan het SodM.
- Voorafgaand aan de definitieve vaststelling van het meetplan voor deze winning, deze beschikbaar te stellen aan alle betrokken adviserende partijen.
- In het geval dat de bodemdaling als gevolg van deze gaswinning niet binnen de in het winningsplan aangegeven grenzen verlopen, de betrokken adviserende partijen hiervan tijdig op de hoogte worden gesteld, zodat zij hierop kunnen anticiperen.

Advies gemeente Westerveld

De gemeente Westerveld sluit zich aan bij bovenstaande adviezen van het waterschap Drents Overijsselse Delta.

Advies van de Mijnraad

De winningsplannen geven aan wat de bodemdaling als gevolg van de voorgestelde mijnbouwactiviteiten zal zijn. Daarmee is er nog niet altijd een cumulatief beeld. Deze informatie zou wel beschikbaar moeten zijn. Denkbaar is dat dit vast onderdeel wordt van de winningsplannen, maar ook is denkbaar dat SodM of TNO hier in hun adviezen op ingaan.

6.2.3. Beoordeling bodemdaling

De minister stelt op basis van het advies van SodM en TNO vast dat het aannemelijk is dat de bodemdaling als gevolg van gaswinning uit het gasveld Vinkega in het diepste punt van de bodemdalingsskom minder dan 4 centimeter (cm) bedraagt en concludeert dat deze bodemdaling dermate gering is dat de hierdoor geen nadelige gevolgen veroorzaakt zullen worden. Wanneer de bodemdaling van omliggende velden worden meegenomen (cumulatieve bodemdaling) wordt een maximale bodemdaling van 4,2 cm verwacht.

De Mijnraad, het waterschap Drents Overijsselse Delta en de gemeente Westerveld adviseren om een regionale kaart met maximale bodemdaling veroorzaakt door gaswinning, inclusief bodemdaling veroorzaakt door overige mijnbouw activiteiten, te verbinden aan het instemmingsbesluit. De minister begrijpt dat een regionale verwachte bodemdalingsskaart belangrijk is voor de decentrale overheden, en met name de waterschappen, om de regionale effecten en gevolgen van bodemdaling door mijnbouwactiviteiten goed te overzien. Vermilion heeft in het addendum een bodemdalingsskaart toegevoegd, waarbij de bodemdaling van omliggende velden is meegenomen. Ook stelt Vermilion dat de bijdrage van de andere velden aan de daling boven Vinkega verwaarloosbaar is. Aangezien de voorgestelde regionale bodemdalingsskaart een groter gebied beslaat dan het Vinkega gasveld en Vermilion niet alle informatie ter beschikking heeft van de verschillende operators, zal het opstellen van deze kaart niet als een voorschrift worden meegenomen voor dit instemmingsbesluit. In plaats daarvan heeft de minister aan TNO de opdracht gegeven een regionale overzichtskaart te maken inclusief alle gasvelden en andere mijnbouwactiviteiten die mogelijk een effect op bodembeweging kunnen hebben, waarbij de te verwachten cumulatieve bodemdaling inzichtelijk wordt gemaakt.

Voor het gasveld Vinkega is gebleken dat er geen interferentie is tussen de bodemdalingsskommen van de omliggende velden met de kom van het Vinkega gasveld, omdat de velden daarvoor te ver uit elkaar liggen. Aangezien het niet goed mogelijk is om een daling van minder dan 2 cm te meten worden in bodemdalingsskaarten alleen de contouren van 2 cm en meer getoond. Het waterschap Drents Overijsselse Delta en de gemeente Westerveld adviseren een maximale bodemdaling te verbinden aan het instemmingsbesluit. De minister ziet geen reden om de maximale bodemdaling als een voorschrift in dit instemmingsbesluit mee te nemen. Indien de bodemdaling door gaswinning van het Vinkega gasveld groter blijkt dan de verwachte 3,7 cm, zal Vermilion een wijziging van het winningsplan in moeten dienen dat conform de uniforme openbare voorbereidingsprocedure zal worden behandeld. Het toezicht houden op de bodemdaling met de tijd gebeurt door SodM, door middel van de evaluatie van de GPS metingen en waterpassingen. Op grond van artikel 31, derde lid, van het Mbb dient Vermilion de resultaten van de metingen naar bodemdaling (en trilling)

alsmede een analyse van de resultaten aan de inspecteur-generaal der mijnen over te leggen.

Het waterschap Drents Overijsselse Delta en de gemeente Westerveld vragen om inzicht in het vast te stellen meetplan Vinkega, voordat er tot gaswinning wordt overgegaan. De minister constateert dat het meetplan Vinkega/De Hoeve 2016 al publiekelijk beschikbaar is op www.nlog.nl en binnenkort zal worden samengevoegd met het meetplan Noordwolde/Weststellingwerf. Het meetplan is al beschikbaar omdat het om bestaande winning gaat.

Het waterschap Drents Overijsselse Delta en de gemeente Westerveld adviseren tevens om de betrokken adviserende partijen te informeren wanneer bodemdaling buiten de in het winningsplan aangegeven grenzen verlopen. De minister stelt vast dat wanneer de bodemdaling groter is dan verwacht, de winning gestopt zal moeten worden en een wijziging van het winningsplan moet worden ingediend, waarbij wederom advies wordt gevraagd aan onder andere het waterschap.

6.3. Bodemtrilling

6.3.1. Winningsplan

Aangezien in het Vinkega gasveld geen (water)injectie en geen hydraulische stimulatie is voorzien, richt de risicoanalyse zich op depletie-gerelateerde seismiteit (seismiteit als gevolg van drukdaling in het veld).

Vermillion heeft een SRA gemaakt voor de gaswinning uit het Vinkega gasveld zoals opgenomen in het winningsplan. Hiervoor heeft Vermillion gebruik gemaakt van de leidraad "Methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning"¹

Vermillion concludeert dat, voor zowel het Vlieland als het Rotliegend reservoir, de kans op gerelateerde bodemtrillingen verwaarloosbaar is. Volgens de methodiek is verdere analyse (Stap 2 van de SRA) voor het gasveld niet nodig. Vermillion vermeldt dat het monitoren van de seismische activiteit rondom het Vinkega gasveld zal worden gerealiseerd met het huidige KNMI netwerk.

6.3.2. Adviezen

Advies SodM

Vermillion heeft de risico analyse uitgevoerd conform de leidraad¹. Vermillion concludeert dat de kans op geïnduceerde bevingen als gevolg van het winnen van gas uit het Vinkega gasveld verwaarloosbaar is. Vermillion stelt seismische monitoring via het KNMI netwerk voor als beheersmaatregel. In opdracht van SodM heeft TNO de systematiek van de seismische risicoanalyse gecontroleerd.

TNO kan zich vinden in de berekeningen en de daaruit voortvloeiende resultaten van de vergunninghouder voor de seismische risicoschatting.

Op basis van deze informatie vindt SodM het aannemelijk dat het risico op bevingen beperkt is en dat de door Vermillion voorgestelde monitoring passend is voor deze prognose.

Advies Tcbb

TNO acht de methode van de seismische risicoanalyse geschikt voor het inschatten van dit risico en de berekening is volgens TNO correct uitgevoerd. SodM vindt het op basis van deze informatie aannemelijk dat het risico op

bevingen en aanverwante schade zeer klein is. De door Vermilion voorgestelde periodieke monitoring met gebruikmaking van het KNMI netwerk is passend voor de prognose.

De Tcbb kan zich vinden in de conclusies van SodM en TNO.

Advies gemeente Westerveld

De gemeente Westerveld vraagt om de informatie rondom het extra aan te leggen meetnet bij Wapse mee te nemen in de beoordeling, zodat voor een ieder duidelijk is waarom een extra meetnet voor Wapse voorgeschreven wordt en dat dit extra meetnet ook bodemdaling meet voor Vinkega en Eesveen. Ook adviseert de gemeente Westerveld om een voorwaarde te stellen richting Vermilion dat zij zowel de gemeente Westerveld als de inwoners actief informeert over mogelijke bodemtrillingen.

6.3.3. Beoordeling bodemtrilling

Gasvelden kunnen in het kader van de seismische risicoanalyse (SRA) geclassificeerd worden in drie risicocategorieën: categorie I, categorie II en categorie III. Hierbij is het risico op schade door een beving in risicocategorie I kleiner dan in risicocategorie II en in risicocategorie II weer kleiner dan in risicocategorie III. De risicocategorie wordt bepaald door de combinatie van scores op zowel ondergrondse (kans op optreden) en bovengrondse factoren (mogelijk effect van een beving) die de hoogte van het risico (kans x effect) kunnen beïnvloeden. Om die reden is er geen algemene duiding per risicocategorie te geven. Een veld kan hierdoor bijvoorbeeld in categorie II uitkomen doordat of de kans op sterkere groundbeweging groter is, of omdat er veel kwetsbare gebouwen of industrie in de omgeving is, of door een combinatie van gemiddelde ondergrondse en bovengrondse factoren.

SodM en TNO onderschrijven de conclusie van Vermilion dat de kans dat zich een beving voordoet als gevolg van de gaswinning uit het gasveld Vinkega verwaarloosbaar is. De minister stelt op grond van het advies van SodM en TNO vast dat Vermilion voor het winningsplan Vinkega de SRA heeft uitgevoerd volgens de SRA-leidraad en dat de kans verwaarloosbaar is dat zich een beving voordoet als gevolg van gaswinning uit het gasveld Vinkega. Doordat uit de SRA blijkt dat het aardbevingsrisico van het gasveld zich in de laagste categorie (risico categorie I) bevindt, acht de minister de voorgestelde monitoring via het KNMI netwerk voldoende.

Voor het gasveld Diever, in Wapse, is besloten dat het seismische KNMI meetnet uitgebreid dient te worden om zo een azimuthale dekking van het gasveld te krijgen. Het KNMI meetnet, bestaande uit seismometers, meet bodemtrillingen en geen bodemdaling. In het geval zich een bodemtrilling voordoet onder Vinkega, dan zal deze gemeten worden door het aan te leggen meetnet bij Wapse.

De minister stelt vast dat bodemtrillingen niet door de uitvoerder Vermilion maar met het KNMI netwerk worden gemeten. Deze metingen zijn voor een ieder te vinden op de website van het KNMI (www.knmi.nl). De gemeente Westerveld adviseert de minister dat Vermilion de betrokkenen actief dient te informeren wanneer zich een bodemtrilling voordoet. De minister hecht belang aan open en transparante communicatie, ook in het geval zich een bodemtrilling voordoet. De minister wijst erop dat er op 7 september 2017 vanuit de koepelorganisatie van

Nederlandse gasproducenten (NOGEPa), waar ook Vermilion bij is aangesloten, een 'Gedragscode gaswinning kleine velden' is uitgebracht waarin hoofdstuk 5 afspraken bevat over goede, open en transparante communicatie en contact met de omgeving. Daarmee is reeds door Vermilion aan dit advies tegemoet gekomen.

6.4. Schade door bodembeweging

6.4.1. Winningsplan

Vermilion stelt dat bodemdaling door aardgas- en oliewinning een geleidelijk proces is, waarbij de maximale helling (maximale bodemdaling in verhouding tot de breedte van de infrastructuur) zeer beperkt is. Bodemdaling veroorzaakt meestal geen schade aan wegen omdat de daling geleidelijk en gelijkmatig plaatsvindt en in dit geval ook nog eens gering is.

Gezien de indeling van het Vinkega gasveld in Categorie "I" volgens de SRA en de te verwachten geringe bodemdaling wordt onmiddellijke schade aan de openbare infrastructuur en bouwwerken als gevolg van bodemtrilling en bodemdaling ten gevolge van winning uit het Vinkega gasveld niet verwacht.

Gezien de te verwachten geringe effecten door bodembeweging voorziet het productieproces niet in dergelijke maatregelen anders dan het periodiek monitoren van de bodembeweging en zijn geen aparte maatregelen genomen ter voorkoming en/of beperking van zulke schade.

Indien als gevolg van bodembeweging door gaswinning toch schade ontstaat, dan rust op Vermilion de verplichting die schade te vergoeden. Daartoe behoren ook kosten die verband houden met het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van schade. Ter verkrijging van meerdere zekerheid is hiertoe in de Mijnbouwwet een hoofdstuk "waarborgfonds mijnbouwschade" opgenomen.

6.4.2. Adviezen

Advies SodM

Vermilion stelt dat door de geleidelijke en gelijkmatige bodemdaling geen schade wordt verwacht. SodM vindt het passend voor deze prognose dat Vermilion geen extra maatregelen voorstelt.

Vermilion concludeert dat de kans op geïnduceerde bevingen als gevolg van het winnen van gas uit het Vinkega gasveld verwaarloosbaar is. SodM vindt het aannemelijk dat het risico op bevingen en aanverwante schade beperkt is.

De door SodM gecontroleerde risicobeoordelingen zijn correct onderbouwd door Vermilion. De voorgestelde beheersmaatregelen zijn passend voor de gemaakte risico inschattingen. SodM ziet geen aanleiding aanvullende voorwaarden te adviseren.

Advies Tcbb

De Tcbb kan zich vinden in de conclusies van SodM dat het risico op bevingen en aanverwante schade zeer klein is en dat de voorgestelde monitoring door het KNMI netwerk passend is.

Advies provincie Fryslân

De provincie Fryslân constateert dat uit de adviezen van zowel SodM als de Tcbb blijkt, dat zij zich kunnen vinden in de risicobeoordelingen en de voorgestelde beheersmaatregelen van Vermilion. De provincie Fryslân constateert dat beide instanties geen aanleiding zien aanvullende voorwaarden te adviseren.

Advies provincie Drenthe

De provincie Drenthe sluit zich aan bij de adviezen van het SodM en de Tcbb.

Advies waterschap Drents Overijsselse Delta

Het waterschap Drents Overijsselse Delta stelt dat het van groot belang is dat gedurende de winning (en de periode daarna) wordt gemonitord of de werkelijke bodemdaling overeen blijft komen met de verwachte maximale bodemdaling van 4 centimeter. Deze informatie is nodig om door middel van hun waterstaatkundige werken ook in de toekomst te borgen dat de grond- en oppervlaktewaterstanden blijven passen bij de gebruiksfuncties in het gebied.

Het waterschap adviseert daarom om de voorwaarde te verbinden aan het instemmingsbesluit dat Vermilion verplicht is een bouwkundige opname van waterstaatkundige werken uit te voeren voor het gebied dat binnen het mogelijke invloedsgebied van de voorgenomen winning valt.

Advies gemeente Westerveld

In het instemmingsbesluit voor het gasveld Diever is een voorschrift opgenomen met betrekking tot het opnemen van een nulmeting naar de bouwkundige staat van een selectie van bouwwerken (artikel 4). De gemeente Westerveld adviseert om eenzelfde voorwaarde op te nemen voor het winningsplan Vinkega.

6.4.3. Beoordeling schade door bodembeweging

Bodembeweging bestaat uit bodemdaling en bodemtrilling. De minister constateert dat SodM en TNO zich kunnen vinden in de resultaten van de bodemdalingsberekeningen en dat door de geleidelijke en gelijkmatige bodemdaling geen schade wordt verwacht. Ook constateert de minister, op basis van het advies van SodM, dat het aannemelijk is dat het risico op bevingen en aanverwante schade beperkt is, omdat het gasveld Vinkega is ingedeeld in de laagste risicocategorie. Daarmee onderschrijven zij de conclusie van Vermilion. Zowel SodM als de Tcbb kunnen zich vinden in de risicobeoordelingen en de voorgestelde beheersmaatregelen van Vermilion en deze conclusie wordt ondersteund door de provincies Fryslân en Drenthe.

De te verwachten maximale bodemdaling is 3,7 cm in het diepste punt. Sinds de start van de productie in 2011 is reeds 1,2 miljard Nm³ gas geproduceerd uit het Vinkega gasveld en is er nog maximaal 688 miljoen Nm³ gas te produceren. De minister stelt vast dat het gasveld in de eindfase van gaswinning aan het komen is en dat zich tot nu toe geen bodemtrillingen hebben voorgedaan, de kans op beven verwaarloosbaar is en er tot nu toe een maximale bodemdaling van 0,5 cm heeft plaatsgevonden op basis van het "worst case" scenario. Inhoudelijk gezien is er dan ook geen aanleiding tot zorgen over schade. Aangezien het gasveld Vinkega zich nog niet in de eindfase van gaswinning bevindt kan de minister zich echter voorstellen dat het voor het objectief kunnen vaststellen of er sprake is van mijnbouwschade nodig kan zijn om een nulmeting van de bouwkundige staat

voorhanden te hebben. Om die reden schrijft de minister een nulmeting voor, van de bouwkundige staat van een representatieve selectie van voor bodembeweging gevoelige bouwwerken binnen het gebied waar bodembeweging als gevolg van gaswinning zich kan voordoen. Bij de selectie kan onder andere de leeftijd, de bouwkundige constructie van een bouwwerk evenals de status van gemeentelijk of Rijksmonument een rol spelen. Het overleg met de gemeente dient er toe dat Vermilion en de gemeente inzicht verkrijgen in de aanwezigheid van bouwwerken die gevoelig zijn voor bodembeweging in relatie tot de conclusies en bevindingen van de seismische risicoanalyse. Indien dergelijke gevoelige bouwwerken niet aanwezig zijn in het gebied, kan de nulmeting achterwege blijven.

De minister stelt vast dat uit de uitgebrachte adviezen volgt dat de kans op schade door bodembeweging verwaarloosbaar is en dat daarom geen maatregelen nodig zijn om schade te voorkomen. Omdat de schade door bodembeweging verwaarloosbaar is en het gasveld Vinkega is ingedeeld in risicocategorie I volgens de seismische risicoanalyse, is de minister van mening dat het belang van de veiligheid voor omwonenden niet in het geding is.

6.5. Natuur en milieu

6.5.1. Winningsplan

Door de productie uit het Vinkega gasveld wordt een maximale bodemdaling van minder dan vier centimeter verwacht. De bodemdalingsskom heeft een straal van ca. 4 km. De hellingshoek als gevolg van de bodemdaling verloopt dus zeer geleidelijk, minder dan 4 cm over 4 km, ofwel 1 mm over 100 meter. Zo'n helling is niet merkbaar. Bovendien is bodemdaling een geleidelijk proces. De opbouw van de dalingskom aan het oppervlak duurt jaren, zodat geen plotselinge veranderingen plaatsvinden. De bodemdaling heeft derhalve geen directe effecten op mens, natuur, milieu of de landbouw.

Als gevolg van de bodemdaling zijn ook geen consequenties voor de waterhuishouding te verwachten. Het relatieve waterpeil kan beïnvloed worden door de bodemdaling. Bij de beoordeling van bodemdalingsschade en -herstel hanteert een waterschap meestal een kritische grens van vijf centimeter. Bij bodemdaling tot 5 centimeter is geen compensatie voor het watersysteem noodzakelijk, tenzij de veiligheid in het geding is. Nu de verwachte maximale bodemdaling minder dan 4 cm is, verwacht Vermilion geen effecten op de waterhuishouding als gevolg van de bodemdaling door gaswinning. Het gasveld Vinkega is niet gelegen onder Natura-2000 gebieden

Er is geen oorzaak-effect relatie bekend waarmee bodemtrillingen kunnen leiden tot schade aan natuur of milieu. Daarom worden schadelijke effecten op natuur en milieu ten gevolge van bodemtrillingen niet verwacht.

Vermilion verwacht geen schadelijke effecten op natuur en milieu gezien de te verwachten geringe effecten door bodembeweging.

Indien als gevolg van bodembeweging door gaswinning toch schade ontstaat, dan rust op Vermilion de verplichting die schade te vergoeden. Daartoe behoren ook

kosten die verband houden met het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van schade.

6.5.2. Adviezen

Advies SodM

Met de beoordeling van de nadelige gevolgen voor het milieu is gekeken naar de mee geproduceerde stoffen. SodM kijkt naar het afblazen of affakkelen van koolwaterstoffen en het gebruik van hulpstoffen. Uit de aangeleverde informatie blijkt dat Vermilion slechts kleine hoeveelheden water en aardgascondensaat mee-produceert. De afgeblazen en afgefaakte hoeveelheden koolwaterstoffen beperken zich tot onderhouds- en inspectiewerkzaamheden. Vermilion heeft geen informatie aangeleverd waaruit blijkt dat zij voornemens is om mijnbouw hulpstoffen in de ondergrond te brengen.

Op basis van deze informatie vindt SodM het aannemelijk dat het risico op nadelige gevolgen voor het milieu beperkt is. SodM ziet daarom geen aanleiding aanvullende voorwaarden op dit punt te adviseren.

Advies Wetterskip Fryslân

Het Wetterskip Fryslân concludeert dat in het deel van het winningsgebied in het beheergebied van het waterschap zich met de verwachte bodemdaling als gevolg van de gaswinning, naar verwachting geen onoverkomelijke problemen voordoen ten aanzien van de waterhuishouding. Er is naar inschatting van het waterschap geen sprake van significante nadelige of onherstelbare gevolgen. Het Wetterskip Fryslân heeft daarom, vanuit het oogpunt van waterbeheer, geen overwegende bezwaren tegen het winningsplan.

Advies waterschap Drents Overijsselse Delta

Het waterschap Drents Overijsselse Delta verwacht geen significante gevolgen voor het watersysteem en de oppervlaktewaterkwaliteit. De gestelde voorschriften ten aanzien van de waarborging van de waterkwaliteit zijn voldoende en bij naleving daarvan zijn er ook geen significante gevolgen voor de waterkwaliteit.

Op basis van de huidige kennis, gebaseerd op het huidige winningsplan, worden geen gevolgen en/of schade voorzien. Om onduidelijkheden in de toekomst betreffende schade en kosten vergoeding zoveel mogelijk te voorkomen adviseert het waterschap om in het instemmingsbesluit voor dit winningsplan de verplichting op te nemen dat, naast de vergoeding van schade, ook de kosten die voortvloeien uit compenserende maatregelen, uitgevoerd door derden, inzichtelijk gemaakt en vergoed moeten worden door Vermilion.

6.5.3. Beoordeling natuur en milieu

Het winnen van delfstoffen geschiedt overeenkomstig een winningsplan. De winning van delfstoffen kan gevolgen hebben voor natuur en milieu doordat eventuele bodemdaling de waterhuishouding kan beïnvloeden. Door de bodemdaling wordt de hoogte van het waterpeil in absolute zin niet beïnvloed, maar bodemdaling kan wel invloed hebben voor het waterpeil in relatieve zin. Dat wil zeggen dat het water hoger komt te staan ten opzichte van het maaiveld. Dit kan leiden tot vernatting en daarmee tot nadelige (en voordelige) gevolgen voor natuur en milieu. Het waterschap kan deze gevolgen tegengaan door het waterpeil aan te passen. Alleen bij uitzonderlijk zware trillingen zou bodemtrilling gevolgen

kunnen hebben voor natuur en milieu. Dat is bij gaswinning uit het gasveld Vinkega niet aan de orde.

Vermilion geeft aan dat schadelijke effecten op natuur en milieu door bodemdaling of-trillingen, op grond van de geringe bodemdaling en de verwaarloosbare kans op een beving, niet worden verwacht. De minister constateert dat SodM vindt dat het aannemelijk is dat het risico op nadelige gevolgen voor het milieu beperkt is en dat het waterschap Drents Overijsselse Delta en het Wetterskip Fryslân geen significante gevolgen voor het watersysteem en de oppervlaktewaterkwaliteit verwachten en worden geen gevolgen en/of schade voor de waterhuishouding voorzien.

Gezien de geringe maximale totale bodemdaling van 3,7 cm (en in dit geval de verhoging van het relatieve waterpeil ten opzichte van het maaiveld van 3,7 cm) en de afwezigheid van Natura 2000 gebieden binnen de invloedssfeer van bodemdaling constateert de minister dat de verwachting is dat de bodemdaling niet van wezenlijke invloed zal zijn op de ecologische standplaatscondities. Ook zijn er geen milieubeschermingsgebieden als bedoeld in de Provinciale milieuverordening van de provincie Friesland en Drenthe aanwezig binnen de invloedssfeer van het gasveld Vinkega.

Het waterschap Drents Overijsselse Delta vraagt om naast de vergoeding van schade ook de kosten die voortvloeien uit compenserende maatregelen op te nemen in het instemmingsbesluit. De minister constateert dat Vermilion reeds in het winningsplan Vinkega heeft opgenomen dat ook kosten die verband houden met het treffen van maatregelen ter voorkoming of beperking van schade vergoed worden door Vermilion (subparagraaf C6). Op grond van artikel 6:177 van het Burgerlijk Wetboek is Vermilion wettelijk aansprakelijk voor maatregelen die ten gevolge van de gaswinning moeten worden getroffen. Het treffen van een voorschrift hieromtrent in het instemmingsbesluit is derhalve niet noodzakelijk.

Vermilion heeft een omgevingsvergunning voor de inrichting waarbinnen of het mijnbouwwerk waarmee de daadwerkelijke gaswinning en daarmee verband houdende werkzaamheden plaatsvinden (de zogenaamde installatie). In het kader van de omgevingsvergunning zijn de bovengrondse gevolgen van de daadwerkelijke winning op de winningslocatie en de daaraan gerelateerde werkzaamheden voor natuur en milieu afgewogen.

6.6. Overig

6.6.1. Adviezen

Kwalificaties bodembeweging en bijbehorende gevolgen

De Tcbb constateert dat Vermilion in het winningsplan voor wat betreft de kwalitatieve beschrijving van de te verwachten bodemdaling termen gebruikt welke onvoldoende specifiek zijn. De Tcbb geeft aan dat het de aanbeveling verdient dat deze termen en kwalificaties ofwel kwantitatief of door een omschrijving worden gedefinieerd en hiervoor in alle winningsplannen eenzelfde definitie gehanteerd wordt, waarbij mogelijk een taak voor het Technisch Platform Aardbevingen is weggelegd.

Duidelijkheid winningsplannen en besluitvorming

De provincie Fryslân is van mening dat het voorliggende winningsplan, inclusief addendum, en de procedurestukken niet overal consistent en duidelijk zijn. Voor een beter inzicht en begrip van de gevolgen, die voortvloeien uit het winningsplan, adviseert de provincie Fryslân:

- Het is niet duidelijk wat Vermilion heeft beoogd met het indienen van het addendum. Is dit alleen een aanvulling of is dit ook bedoeld ter vervanging van onderdelen van het winningsplan? Dit maakt het onduidelijk waarvoor instemming wordt gevraagd.
- Te bevorderen dat de reden van actualisatie uitgebreider wordt beschreven. Waarbij het opnemen van een overzicht met de essentiële gevolgen (o.a. duur van de winning, omvang productie, bodemdalingsprognoses, kans op bevingen) van de gewijzigde situatie afgezet worden tegen de vigerende situatie aan te bevelen is.
- De besluitvorming over de ingestemde situatie te verduidelijken (einddatum gasproductie, gasproductie, maximale bodemdaling etc.) met motivering in de overwegingen.
- een lijst met definities van de meest gangbare termen met betrekking tot gaswinning op te stellen die mijnbouwers kunnen toevoegen aan hun winningsplannen. Op deze wijze kan de leesbaarheid van en het begrip van burgers met betrekking tot winningsplannen verbeterd worden.

Ook de Mijnraad constateert benodigde verbeteringen in de winningsplannen en adviseert de verbetering van de winningsplannen in een cyclus op te nemen, waarbij de communicatieve waarde periodiek wordt geëvalueerd door ervaringen en verbeterpunten te vragen aan adviserende overheden, die vervolgens worden gedeeld met de mijnbouwondernemingen.

Communicatie naar samenleving

De provincie Fryslân stelt dat belangrijke thema's die spelen bij omwonenden van gaswinningsgebieden zijn zorgen over bodembeweging en de mogelijke gevolgen daarvan voor eigenwoningen. Ook leven er zorgen over veiligheid en er heerst wantrouwen. Het op een zorgvuldige wijze betrekken van de omgeving, informatie delen en daarover in gesprek gaan dragen bij aan het herstel van vertrouwen en het vergroten van het veiligheidsgevoel.

De provincie Fryslân, de provincie Drenthe, het waterschap Drents Overijsselse Delta en de gemeente Westerveld hebben omtrent communicatie naar de samenleving de volgende adviezen en voorwaarden gegeven:

- Het monitoren van bodembeweging, nulmetingen en het betrekken en informeren van inwoners. Hierbij aansluitend wordt verwezen naar de uitspraak van de Raad van State van 19 april 2017 over project gaswinning Oppenhuizen.
- Vermilion te verplichten alle verwachte bodemdaling in de omgeving van het gasveld Vinkega op een heldere manier inzichtelijk te maken voor een breed publiek;
- Vermilion te adviseren de planning, de gevolgen van winning, de onderhoudswerkzaamheden, aanspreekpunt bij klachten en resultaten van monitoring duidelijk te communiceren en af te stemmen met alle betrokken partijen.

- Vermilion voor te stellen tijdig en transparant te communiceren over het winningsplan met alle betrokken partijen, inclusief bewoners, ondernemers, eigenaren en pachters in het desbetreffende gebied;

Lusten en lasten verdeling

De provincie Fryslân laat weten dat omwonenden veelal afwijzend en wantrouwend staan tegenover plannen voor gaswinnings. Zij vinden dat lokaal de lasten worden gedragen voor het belang van Nederland als geheel. Mijnbouwactiviteiten brengen met zich mee dat er in zekere mate regionale of lokale belasting is. Schade wordt vergoed, maar inwoners ervaren extra ongemak en zorgen waar ze niet om hebben gevraagd en waar niets tegenover staat. Het belang van mijnbouwactiviteiten voor de Nederlandse samenleving is evident. De provincie Fryslân adviseert daarom dat een goede verdeling van lusten en lasten bij mijnbouwactiviteiten, waarbij er ook baten terugvloeien naar het gaswinningsgebied, kan bijdragen aan het verbeteren van het draagvlak.

De provincie Drenthe vult aan dat het tevens zeer gewenst is aan te geven hoe de baten terugvloeien naar het gebied en vraagt om een lusten en lasten verdeling met spoed te implementeren.

Schadeafhandeling

Ook al is de kans klein, risico's zijn nooit volledig uit te sluiten, ook niet in dit geval. De provincie Drenthe en gemeente Westerveld verzoeken daarom zorg te dragen voor een (van de mijnbouwbedrijven) onafhankelijke schadeafhandelings-procedure voor de kleine gasvelden en geen rechtsongelijkheid te creëren ten opzichte van de schadeafhandeling voortkomend uit het Groningenveld.

Advies procedure

De gemeente Westerveld adviseert om bij eerstvolgende winningsplannen de adviezen van TNO, SodM en de Tcbb te voegen, zodat deze adviezen meegenomen kunnen worden bij de advisering door lagere overheden. Dat geldt ook voor een overzicht van de verleende omgevingsvergunningen en (milieu)meldingen.

Wet- of regelgeving nulmetingen

De verplichting tot (nul)metingen (geodetisch en bouwkundig) zouden volgens de Mijnaad uitgewerkt moeten worden in wet- of regelgeving voor mijnbouw-activiteiten. Dat geeft vooraf aan alle betrokkenen duidelijkheid in welke gevallen deze (nul)metingen in ieder geval zullen worden gedaan.

6.6.2. Beoordeling overig

Kwalificaties bodembeweging en bijbehorende gevolgen

De minister gaat in overleg met zijn adviseurs om zich te beraden op welke manier de kwalitatieve beschrijving van de te verwachten bodemdaling in de toekomst op een eenduidige en onderling vergelijkbare wijze kan worden beschreven.

Duidelijkheid besluitvorming

De provincie Fryslân vraagt duidelijkheid omtrent een viertal onderwerpen. Als eerste is het niet inzichtelijk gemaakt over welke delen van de documenten instemming wordt aangevraagd door Vermilion en waarvoor ook om advies is

gevraagd aan de provincie. Het winningsplan (ontvangen 13-09-2017) is het leidende document voor de wijziging van het vigerende winningsplan. SodM heeft het winningsplan getoetst en aan Vermilion, via een teleconferentie op 14-12-2016, gevraagd om aanvullingen betreffende de bodemdalingsvoorspellingen. Vermilion heeft op 21 december 2016 een addendum ingediend met gewijzigde bodemdalingsvoorspellingen, met betrekking op de onzekerheid en het tijdsverloop. Vermilion omschrijft het addendum in de inleiding als een aanvulling, wordt de addendum behandelt als een vervanging van hoofdstuk C2 (Analyse Bodemdaling) in het ingediende winningsplan. Afgezien van de onduidelijkheid omtrent de originele en verbeterde versie van de bodemdalingsprognoses, is de minister van mening dat door provincie Fryslân genoemde zaken als einddatum gasproductie en productievoorspellingen in het winningsplan behandeld worden in hoofdstuk B5. Daarentegen is de minister ook van mening, zoals ook de Mijnraad aangeeft, dat dit duidelijker in het winningsplan omschreven dient te worden. Meer recentere winningsplannen dan het winningsplan Vinkega laten al aanzienlijke verbeteringen zien ten opzichte van de leesbaarheid en geven een duidelijker overzicht van de belangrijkste parameters. Een begrippenlijst is onder andere toegevoegd in deze recente winningsplannen.

Ten tweede vraagt de provincie Fryslân duidelijkheid omtrent de redenen van actualisatie van het winningsplan. De redenen voor de actualisatie zijn: samenvoegen van de beschrijving van de winning van twee gashoudende reservoirs in één winningsplan, het verlengen van de winningsperiode, een (vernieuwde) seismische risicoanalyse en een actualisatie van productie- en bodemdalingsvoorspellingen. Inderdaad wordt in de inleiding van het winningsplan geen overzicht van de redenen voor actualisatie gegeven en wordt van de lezer verwacht dit zelf uit een vergelijking van het ingediende met het vigerende winningsplan te halen. Voor het indienen van een winningsplan gaat het om het toetsen van de plannen en gevolgen in de toekomst en kan de uitvoering van het vigerende plan worden meegenomen in de besluitvorming. Ook omtrent dit advies stelt de minister dat de meest recente winningsplannen aanzienlijke verbeteringen laten zien ten aanzien van de leesbaarheid en de redenen van de aanvraag. Zoals de Mijnraad aangeeft, betreft dit een interactief proces en hoort de minister graag van de betrokken adviseurs hoe ook de meer recente winningsplannen kunnen worden verbeterd ten aanzien van duidelijkheid en leesbaarheid.

Door middel van een instemmingsbesluit stemt de minister in met een winningsplan. Voorschriften en/of beperkingen kunnen aan het instemmingsbesluit verbonden worden, wanneer het winningsplan niet toereikend is. De minister constateert dat, voor mensen die niet in de materie thuis zijn, het in bestaande winningsplannen niet altijd even duidelijk is met welke situatie precies wordt ingestemd. Meer recente winningsplannen beschrijven duidelijker voor een ieder wat de randvoorwaarden voor de productie zijn en om die reden is het ook duidelijker voor eenieder waar precies mee wordt ingestemd.

De Mijnraad stelt in zijn advies dat het meer recente winningsplan Eesveen als duidelijker en toegankelijker werd ervaren dan de eerder ingediende winningsplannen, zoals onderhavig winningsplan. De minister heeft de intentie dit proces door te zetten en hoort graag van de betrokken adviseurs hoe winningsplannen, ook voor de meer recente winningsplannen, leesbaarder kunnen worden gemaakt.

Communicatie naar samenleving

De minister onderschrijft dat inzake het winningsplan Vinkega de communicatie vanuit zowel Vermilion, als de minister naar burgers zorgvuldig en publieksvriendelijk moet, zodat burgers gedegen, consistent en transparant worden geïnformeerd over de (gevolgen van de) gaswinning. De inzet van de minister is erop gericht om dit te doen in samenwerking met Vermilion en de betrokken decentrale overheden, waarbij de betrokken partijen hierover nadere afspraken dienen te maken. De advisering van de decentrale overheden over het winningsplan en de reactie van de minister daarop, kunnen mogelijk ook behulpzaam zijn in de communicatie met de burger.

Een nadere toelichting op het winningsplan en het ontwerpbesluit zal worden gegeven tijdens de informatiebijeenkomst die in de regio wordt georganiseerd tijdens de periode van terinzagelegging van het ontwerpbesluit.

Tevens adviseren de decentrale overheden om Vermilion te verplichten de bodemdaling inzichtelijk te maken voor een breed publiek. Het winningsplan, inclusief de bodemdalingskaarten en de adviezen worden samen met dit ontwerpinstemmingsbesluit ter inzage gelegd, waardoor ze voor een ieder kenbaar zijn.

De minister wijst erop dat er op 7 september 2017 vanuit de koepelorganisatie van Nederlandse gasproducenten (NOGEPA), waar ook Vermilion bij is aangesloten, een 'Gedragscode gaswinning kleine velden' is uitgebracht waarin hoofdstuk 5 afspraken bevat over goede, open en transparante communicatie en contact met de omgeving. In de gedragscode is onder andere opgenomen dat de initiatiefnemer zorgt voor het beschikbaar stellen van informatie en het contact met belanghebbende onderhoudt in alle fasen van de activiteiten, waarbij belanghebbenden bij relevante projectwijzigingen of inzichten actief worden geïnformeerd. Aan veel van bovenstaande adviezen betreffende communicatie worden hierin tegemoet gekomen.

Tevens stellen de decentrale overheden dat ook het monitoren van bodembeweging, nulmetingen en het betrekken en informeren van inwoners bijdraagt aan het herstel van vertrouwen en het vergroten van het veiligheidsgevoel van omwonenden. De minister begrijpt dat het essentieel is om het vertrouwen te herstellen en constateert dat het monitoren van bodembeweging en de geodetische nulmeting verplicht zijn bij gaswinning (resultaten worden gepubliceerd op www.nlog.nl). Aangezien voor de gaswinning in Vinkega de bodemdaling verwaarloosbaar is, er tot nu toe geen bodemtrillingen hebben plaatsgevonden, het gasveld in de laagste seismische risico categorie is ingedeeld kan in het geval van het winningsplan Vinkega worden volstaan met een representatieve nulmeting naar de bouwkundige staat van voor bodembeweging gevoelige gebouwen zoals hiervoor omschreven.

Lusten en lasten

De provincies Fryslân en Drenthe adviseren om zorg te dragen voor een goede verdeling van lusten en lasten bij mijnbouwactiviteiten, waarbij er ook baten terugvloeien naar het gebied. In zijn brieven aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2015/2016, 31 239, nrs. 211 en 254) heeft de minister de toezegging gedaan om samen met de energiesector, overheden en

maatschappelijke organisaties de lusten-lastenverdeling voor mijnbouw, hernieuwbare energie en het hoogspannings- en gastransportnet te verkennen. Overigens wijst de minister erop dat hoofdstuk 7 van de 'Gedragscode gaswinning kleine velden' afspraken bevat over de maatregelen (lusten) in de omgeving van een mijnbouwlocatie. Enerzijds kunnen waar mogelijk lokale of regionale ondernemers betrokken worden in de uitvoering van een project en anderzijds stelt de initiatiefnemer kennis en middelen beschikbaar om een positieve bijdrage aan de omgeving te leveren. Per project wordt dit in samenspraak met de omgeving uitgewerkt in een Project-afstemmingsprogramma.

Schadeaafhandeling

Voor de productie uit het gasveld Vinkega geldt dat deze valt onder de seismische risicocategorie I (dat is de laagste risicocategorie), hetgeen inhoudt dat in principe geen schade wordt verwacht ten gevolge van bodembeweging. De kans op schade door bodemtrilling is zeer gering. Ook de verwachte bodemdaling is zeer gering en leidt naar verwachting niet tot schade aan bebouwing.

Op grond van het Burgerlijk Wetboek Boek 6, artikel 177, is het mijnbouwbedrijf aansprakelijk voor schade die ontstaat door de aanleg of het in werking hebben van een mijnbouwwerk of de gaswinning.

Medewerkers van het Landelijk Loket Mijnbouwschade kunnen ondersteunen door samen met de betrokkenen de juiste route te vinden om duidelijkheid te krijgen over de oorzaak van de schade en zo mogelijk een schadevergoeding.

Medewerkers van het Landelijk Loket Mijnbouwschade volgen de voortgang van de schadeclaim.

Het Groningen gasveld is een van de grootste gasvelden ter wereld en de problematiek, waaronder schadeaafhandeling, omtrent winning van dit gasveld vereisen om die reden ook een specifieke aanpak, die niet te vergelijken is met de kleine gasvelden, zoals Vinkega. Voor de (gecontinueerde) gaswinning Vinkega wordt geen schade van betekenis door Vermilion verwacht. TNO en SodM onderschrijven dit in hun advies. De minister ziet voor de gaswinning Vinkega dan ook geen aanleiding voor het instellen van een onafhankelijk orgaan voor de afwikkeling van schade, anders dan de Tcbb.

Advies procedure

Op 25 april 2017 is het adviesverzoek voor het winningsplan Vinkega naar de decentrale overheden gestuurd. Op dezelfde dag hebben de decentrale overheden het winningsplan, de addendum, het SodM/TNO advies en het Tcbb advies ontvangen. De decentrale overheden hebben daarna 10 weken de tijd gehad om advies uit te brengen. De minister is van mening dat dit ruimschoots voldoende is, zeker met in acht name dat de adviezen van SodM en de Tcbb al vanaf het begin van de periode beschikbaar waren. De algehele procedure om tot een instemmingsbesluit van het winningsplan te komen is lang, in acht nemend de adviesperiode, het schrijven van het besluit, de ter-inzage-legging en het behandelen van de zienswijzen. Verlengen van de adviesperiode zal daarom alleen in uitzonderlijke gevallen gebeuren.

Ook adviseert de gemeente Westerveld om een overzicht van de omgevingsvergunningen en (milieu)meldingen mee te sturen met het winningsplan. De minister constateert dat, in het kader van de leesbaarheid van

de winningsplannen, in de meer recente winningsplannen deze informatie reeds is opgenomen.

Wet- of regelgeving nulmetingen

De Mijnsraad adviseert om de verplichting tot geodetische en bouwkundige nulmeting uit te werken in wet- of regelgeving. De minister constateert dat een geodetische nulmeting (hoogtemeting van de bodem voordat de gaswinning begint) al wettelijk verplicht is (Mbw artikel 41 eerste lid en Mbb artikel 30 achtste lid). Er bestaat geen verplichting tot een bouwkundige nulmeting of bouwkundige opname. De invulling van wat een representatieve nulmeting van de bouwkundige staat is, is afhankelijk van verschillende zaken, zoals de seismische risico categorie van het gasveld, aanwezigheid van voor bodembeweging gevoelige bouwwerken, etc. Omdat er geen algemene duiding per risicocategorie van de SRA (subparagraaf 6.3.3) te geven is, kan de SRA niet als leidraad hiervoor gebruikt worden. Om die reden zal een voorschrift ten aanzien van een representatieve bouwkundige opname per winningsplan overwogen worden en is geen éénduidige formulering te hanteren.

7. Zienswijzen

Dit besluit zal met toepassing van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure als bedoeld in afdeling 3.4 van de Awb worden voorbereid:

- op [datum] is een kennisgeving met betrekking tot het ontwerp gepubliceerd in de Staatscourant; kennisgeving heeft ook plaatsgevonden in enkele huis-aan-huisbladen, regionale dagbladen en langs elektronische weg;
- op [datum] is door de minister een ontwerp van het besluit aan Vermilion gezonden;
- het ontwerp van het besluit heeft van [datum] tot en met [datum] ter inzage gelegen bij [locatie];

Zienswijzen op dit ontwerpbesluit kunnen, gedurende een periode van zes weken vanaf het moment dat dit ontwerpbesluit ter inzage wordt gelegd, worden ingediend bij: Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Inspraakpunt winningsplan Vinkega
Postbus 248
2250 AE Voorschoten

8. Eindbeoordeling

Gelet op het winningsplan en de adviezen komt de minister samenvattend tot de volgende voorlopige beoordeling van het winningsplan.

Planmatig beheer

Bij planmatig gebruik en beheer dient er sprake te zijn van een efficiënte winning van de delfstof zonder dat een andere gebruiksvorm van de ondergrond ongewenst onmogelijk wordt gemaakt. De minister stelt vast dat TNO concludeert dat het winningsplan Vinkega voldoet aan de wettelijke eisen en overeenstemt met de principes van doelmatigheid. Het gasveld Vinkega betreft een bestaande winning binnen een bestaande vergunning. Tevens zijn geen andere gebruiksvormen van de ondergrond voorzien. Gelet hierop is de minister van

mening dat de wijziging van het winningsplan Vinkega overeenstemt met de principes van planmatig beheer.

Bodemdaling

Met betrekking tot de bodemdaling stelt de minister vast dat SodM de berekening van Vermilion door TNO heeft laten verifiëren en zich kan vinden in de berekeningen en de daaruit voortvloeiende resultaten. De minister neemt de conclusie van SodM over dat voor het Vinkega gasveld een bodemdaling tussen de 2 en 4 cm wordt verwacht met een totale maximale bodemdaling, inclusief bodemdalingskommen van omliggende gasvelden, van 4,2 cm in het diepste punt. Vermilion zal de meetplannen van Sonnega en de Hoeve samenvoegen met het meetplan Noordwolde/Weststellingwerf. Deze metingen zijn beschikbaar in het publieke domein.

Bodemtrilling

Met betrekking tot de bodemtrillingen stelt de minister vast dat SodM en TNO constateren dat Vermilion voor het winningsplan Vinkega de SRA conform de leidraad heeft uitgevoerd en kunnen zich vinden in het resultaat; de kans dat zich een beving voordoet als gevolg van gaswinning uit het gasveld Vinkega is verwaarloosbaar en de minister acht de voorgestelde monitoring via het KNMI netwerk voldoende. De metingen van KNMI zijn beschikbaar in het publieke domein.

Schade door bodembeweging

Met betrekking tot schade door gaswinning gerelateerde bodembeweging is de minister van mening dat de kans op schade door bodemtrillingen of bodemdaling klein is. Indien er schade door gaswinning gerelateerde bodembeweging optreedt is Vermilion aansprakelijk.

De minister concludeert dat uit de uitgebrachte adviezen volgt dat de kans op schade aan gebouwen en openbare infrastructuur door bodembeweging verwaarloosbaar is en dat daarom geen maatregelen nodig zijn om schade te voorkomen.

De minister schrijft een nulmeting voor, van de bouwkundige staat van een representatieve selectie van voor bodembeweging gevoelige bouwwerken binnen het gebied waar bodembeweging als gevolg van gaswinning zich kan voordoen en heeft dit als artikel 2 opgenomen in dit besluit.

Natuur en milieu

Gezien de geringe maximale totale bodemdaling van 4,2 cm en de afwezigheid van Natura 2000- en milieubeschermingsgebieden binnen de invloedssfeer van bodemdaling stelt de minister vast dat er geen directe nadelige gevolgen voor natuur en milieu verwacht worden. Er worden tevens geen nadelige gevolgen voor natuur en milieu verwacht als gevolg van de hydrologische effecten van de gaswinning.

Met betrekking tot bodemtrillingen valt het aardbevingsrisico voor het gasveld Vinkega in categorie I. Gezien de kans op aardbevingen met significante schade klein is, zijn hiervan geen gevolgen voor natuur en milieu te verwachten.

Conclusie

In hetgeen inzake het winningsplan Vinkega is geadviseerd door SodM, Tcbb, de decentrale overheden en de Mijnraad, ziet de minister geen aanleiding om in het belang van de veiligheid voor omwonenden of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan, in het belang van het planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, of in het belang van de gevolgen voor milieu of natuur, de instemming met het winningsplan geheel of gedeeltelijk te weigeren. Wel heeft de minister een voorschrift verbonden aan zijn instemming.

Gelet op de inhoud van de door Vermilion ingediende wijziging van het winningsplan Vinkega, het addendum en de hierover ingewonnen adviezen, en overwegende dat de winning door Vermilion vanuit het gasveld Vinkega conform artikel 34, eerste en derde lid, van de Mijnbouwwet plaats dient te vinden overeenkomstig het ingediende gewijzigde winningsplan, inclusief addendum, wordt de gevraagde instemming gegeven onder het stellen van de in het besluit genoemde voorschrift.

Gelet op de artikelen 34, derde lid, en 36, tweede lid, van de MbW;

Besluit:

Artikel 1

Het door Vermilion Energy Netherlands B.V. op 13 september 2016 ingediende gewijzigde winningsplan Vinkega, inclusief het addendum van 21 december 2016, met een looptijd tot in 2032 en een maximaal nog te verwachten productievolume van 688 miljoen Nm³, verkrijgt de instemming als bedoeld in artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet.

Artikel 2

Teneinde eventuele toekomstige mijnbouwschade aan bouwwerken door de gaswinning uit het Vinkega gasveld objectief te kunnen vaststellen, zorgt Vermilion Energy Netherlands B.V. ervoor dat binnen 6 maanden na de dag dat dit besluit in werking is getreden een nulmeting is uitgevoerd naar de bouwkundige staat van een, na overleg met de gemeente, vast te stellen representatieve selectie van voor bodembeweging gevoelige bouwwerken gelegen binnen het gebied waar bodembeweging als gevolg van de gaswinning zich kan voordoen. Voorafgaand aan de nulmeting overlegt Vermilion een plan van aanpak voor de nulmeting aan de Minister van Economische Zaken en Klimaat.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze:

Mr. J.L. Rosch
MT-lid Energie en Omgeving